

Ankestyrelsen

NYT

NYT FRA ANKESTYRELSEN NR. 6 SEPTEMBER

2012

	Side
Internationalt samarbejde på tapetet	2
Børnebortførelser på tværs af landegrænser	3
Arbejdsskader i udlandet eller blandt udlændinge – hvilken lov gælder?	6
Kom og bliv gift i København	11
International ligebehandling	13
Arbejdsskader fra Grønland og Færøerne	17
Opkrævning og inddrivelse af bidrag på tværs af landegrænser	20
Ret til ophold og ydelse – i et EU perspektiv	22
Ankesystemer og velfærd på tværs af landegrænser	24
Kort Nyt fra Ankestyrelsen	26

Internationalt samarbejde på tapetet

I takt med øget internationalt samarbejde på verdensplan og den løbende udvidelse af EU, synes redaktionen, at det er på sin plads at fremhæve de internationale relationer, der berører Ankestyrelsens sagsområder. Derfor dette internationale temanummer, som afspejler, at vi spænder vidt.

Af ansvarshavende redaktør, Merete Pantmann, Ankestyrelsen

Vejrmæssige og geografiske udfordringer på arbejdsskadeområdet

Ankestyrelsen træffer årligt mange tusinde afgørelser i sager om arbejdsskade. Et fåtal af sagerne drejer sig om arbejdsskader fra Grønland og Færøerne. Sagerne herfra kræver, at sagsbehandlerne er opmærksomme på de særlige geografiske og vejrmæssige udfordringer, som gør sig gældende i Grønland. Vi beskriver, hvilke perspektiver, vi skal have med, når vi vurderer disse arbejdsskader.

Vi lader os inspirere

De internationale briller har vi ikke kun på, når vi behandler sager fra Grønland og Færøerne. Vi videndeler på tværs af landegrænser og lader os inspirere, når andre gør det rigtig godt. Vi har mange sagsområder, hvor EU-direktiver og andre internationale forpligtelser er en del af sagsbehandlingen, og vi har derfor fokus på vores internationale samarbejdsrelationer.

Internationale børnebortførelser

I takt med, at verden bliver "mindre" er antallet af flytninger over landegrænser stigende. Det betyder også, at antallet af børn, der flytter sammen med blot den ene af sine forældre er stigende. Flytninger er i nogle tilfælde ulovlige. I de tilfælde er der tale om en børnebortførelse. Aktuelt behandler vi 22 sager med i alt 26 børn.

Ligebehandling på internationalt plan

Ligebehandlingsnævnet er særligt præget af et internationalt aspekt i sagsbehandlingen. Den lovgivning, der regulerer nævnets afgørelser, er nemlig baseret på EU-direktiver, og fortolkningen af de nationale love sker derfor i samspil med EU-retten.

Redaktionen håber, at artiklerne kan inspirere både fagpersoner, som beskæftiger sig med fagområder med internationalt islæt, og andre, som kun mere sporadisk støder på disse problemstillinger.

Børnebortførelser på tværs af landegrænser

I takt med, at verden bliver "mindre", er antallet af flytninger over landegrænser stigende. Det betyder også, at antallet af børn, der flytter sammen med den ene af sine forældre, er stigende. Flytningerne er i nogle tilfælde ulovlige – en børnebortførelse.

Af fuldmægtige Nanna Kildsig og Nikolaj Krohn-Rasmussen, Ankestyrelsen

22 sager om internationale børnebortførelser

Ankestyrelsens Familieretsafdeling behandler sager om international børnebortførelse. Aktuelt behandler vi 22 sager med i alt 26 børn. I 2011 var der sager med 21 forskellige lande.

Vi behandler sager om bortførelser til og fra de lande, som Danmark har et konventionssamarbejde med. Sager om børnebortførelser giver berøring med det meste af verden, også indirekte gennem samarbejdet med øvrige danske myndigheder.

Hvad er en ulovlig børnebortførelse

En bortførelse er ulovlig, hvis den strider mod en forældremyndighedsindehavers rettigheder, og denne forældremyndighed faktisk blev udøvet, da bortførelsen fandt sted, eller ville være blevet udøvet, hvis ikke bortførelsen var sket. Tilsvarende gælder for situationer, hvor et barn bliver tilbageholdt ulovligt i et land.

Hvornår er der tale om en international børnebortførelse?

Hvis den ene forælder har bragt barnet til udlandet uden samtykke fra den anden forælder, kan der være tale om en international børnebortførelse. Det afhænger dog bl.a. af, hvem der har forældremyndigheden over barnet.

Fælles forældremyndighed

Hvis der er fælles forældremyndighed, er der tale om en international børnebortførelse, hvis alle følgende 3 punkter er opfyldt:

- Der er uenighed om forældremyndigheden.
- Der er ikke truffet afgørelse om, at barnet må tage ophold/bopæl i udlandet.
- Den ene forælder har taget barnet med til eller tilbageholder barnet i udlandet med henblik på at blive i udlandet uden den anden forælders samtykke.

Tilbagebleven forælder med forældremyndigheden alene

Hvis den tilbageblevne forælder har forældremyndigheden alene, er der tale om en international børnebortførelse, hvis den anden forælder har taget barnet med til eller tilbageholder barnet i udlandet med henblik på at blive i udlandet uden forældremyndighedsindehaverens samtykke.

Tilbagebleven forælder, som ikke har del i forældremyndigheden

Hvis den tilbageblevne forælder ikke har del i forældremyndigheden, er der ikke tale om en børnebortførelse. Den forælder, der har forældremyndigheden alene, må gerne tage/flytte til udlandet med barnet uden den anden forælders samtykke.

Statsborgerskab har ingen betydning

Det har ikke betydning, om barnet eller forældrene er danske statsborgere eller ej. Det afgørende er, om barnet forud for den ulovlige børnebortførelse/tilbageholdelse havde bopæl i Danmark.

Det internationale samarbejde

Danmark har tiltrådt 3 konventioner, som kan være aktuelle i tilfælde af international børnebortførelse eller ulovlig tilbageholdelse i/fra udlandet:

- Haagerkonventionerne af 1980
- Haagerkonventionen af 1996
- Europarådskonventionen af 1980

Udgangspunktet efter alle 3 konventioner er, at barnet skal tilbage til det land, som barnet er bortført eller tilbageholdt fra.

Familieretsafdelingen i Ankestyrelsen er dansk centralmyndighed efter disse konventioner.

Centralmyndighedernes opgaver

Centralmyndighedernes opgaver efter konventionerne er først og fremmest at formidle ansøgninger om tilbagegivelse af børn mellem to konventionslande. I nogle situationer skal centralmyndigheden også formidle ansøgninger om at få fastsat eller gennemført samvær.

Civil sag mellem barnets forældre

En sag om børnebortførelse er en civil sag mellem barnets forældre og ikke en sag mellem 2 lande. Den efterladte forælder har derfor også mulighed for selv at anlægge sagen ved de relevante myndigheder i det land, hvor barnet opholder sig.

Under en sag om tilbagegivelse er centralmyndighederne bindeled for kommunikationen mellem myndighederne og ansøgeren. Centralmyndighederne kan i den forbindelse også

hjælpe med at tilvejebringe oplysninger om national ret eller andre oplysninger til brug for sagen.

Centralmyndighederne skal således gøre det lettere for forældre at anlægge den nødvendige retssag i det land, hvor barnet opholder sig.

Afgørelser om tilbagegivelse træffes af myndighederne (typisk domstolene), i det land som barnet opholder sig i. Centralmyndighederne har ikke instruktionsbeføjelser over disse myndigheder og kan derfor ikke bestemme, at en afgørelse skal have et bestemt resultat, at domstolen skal foretage bestemte undersøgelser, eller at sagen skal være afsluttet inden en bestemt dato.

Centralmyndigheder kan i øvrigt vejlede forældre om reglerne på området og i fornødent omfang henvise til andre myndigheder, der kan bistå i sagen, eksempelvis politiet.

Økonomisk hjælp

Udover rollen som centralmyndighed så administrerer Ankestyrelsen også den såkaldte retshjælpsordning. Retshjælpsordningen giver mulighed for, at en forælder kan få dækket nogle af omkostningerne til sagen. Ordningen dækker rimelige omkostninger til blandt andet advokatbistand og oversættelser.

Sager uden for konventionssamarbejdet

Sager om børnebortførelse til lande uden for konventionssamarbejdet behandles af Udenrigsministeriet.

[Læs mere om børnebortførelser >>](#)

Arbejdsskader i udlandet eller blandt udlændinge – hvilken lov gælder?

Stadig flere danskere arbejder i udlandet for enten danske eller udenlandske arbejdsgivere. Der er også stadig flere udlændinge, der arbejder for danske arbejdsgivere her i landet. Hvilket lands lovregler gælder, når en dansker kommer til skade ved arbejdet i udlandet eller når f.eks. en polak kommer til skade ved arbejdet i Danmark?

Af fuldmægtig Sussi Low og specialkonsulent Ole Hamer Tamberg, Ankestyrelsen

Hvilket lands lovgivning skal anvendes?

Udgangspunktet er, at en arbejdstager er omfattet af lovgivning om social sikring i det land, hvor personen udfører arbejde. Den danske arbejdsskadelov gælder derfor for arbejde, der udføres i Danmark. Det er uden betydning, om arbejdet udføres for en dansk eller udenlandsk arbejdsgiver, og det er uden betydning, om arbejdstageren er dansker, eller for eksempel svensker eller polak. Det har heller ingen betydning, at arbejdstageren bor i et andet land, f.eks. i Malmø i Sverige.

Der er dog undtagelser fra disse regler, hvis arbejdstageren er midlertidigt udstationeret eller arbejder i flere medlemslande.

En arbejdstager kan kun være omfattet af ét lands regler for arbejdsskader. Der skal derfor altid foretages et lovvalg. Når det drejer sig om lande i EU og EØS foretager myndighederne det valg på baggrund af EU-retlige regler. Arbejdstageren kan ikke selv vælge, hvilken lovgivning der skal anvendes.

Dansk arbejdstager ansat hos europæisk arbejdsgiver

Principafgørelse U-12-08 handler om en arbejdstager, der kom til skade under arbejde for en arbejdsgiver i et andet EU-land end Danmark.

Tilskadekomnes arbejdsgiver havde selvstændig virksomhed i flere medlemslande, herunder i Danmark. Den tilskadekomne var ikke ansat i den danske virksomhed, og han var heller ikke udstationeret midlertidigt til et andet EU-land af en dansk arbejdsgiver.

Det blev i afgørelsen fastslået, at den danske arbejdsskadelov ikke kunne anvendes, fordi den alene gælder, når skader sker ved arbejde i Danmark for en dansk arbejdsgiver og ved midlertidige udstationeringer til udlandet for en dansk arbejdsgiver af maksimalt 12 måneders varighed.

[Læs Principafgørelse U-12-08 >>](#)

Midlertidig udstationering

Der gælder særlige regler i lov om arbejdsskader for personer, der bliver udstationeret midlertidigt i udlandet. Der er danske regler og fælles europæiske regler.

De danske regler

De danske regler gælder, når en dansk arbejdsgiver udstationerer arbejdskraft i udlandet. Der skal være tale om en midlertidig udstationering, og den må højst vare 1 år. Der kan søges om forlængelse af perioden.

Hvis det står klart på tidspunktet for udstationeringen, at den skal vare mere end 12 måneder, kan den danske lov ikke anvendes. I sådanne tilfælde gælder lovgivningen i udstationeringslandet.

Perioden kan efter de danske regler blive forlænget, hvis arbejdet på grund af uforudseelige omstændigheder kommer til at strække sig ud over 1 år. På tidspunktet hvor udstationeringen beslattes, skal medarbejderen bo her i landet.

De fælles europæiske regler

Efter EF-forordningen kan en midlertidig udstationering vare i en periode af op til 24 måneders varighed. Arbejdstageren får her en bedre ret efter den danske nationale lovgivning.

Vikararbejde i EU/EØS for en dansk arbejdsgiver

Efter de fælles europæiske regler skal der udstedes dokumentation for, hvilket lands lovgivning om social sikring, der gælder, når man udsendes til et andet EU/EØS land. Pensionsstyrelsen kan udstede attest om, at man har bevaret sin sociale sikring i Danmark, når man rejser ud som vikar til et andet land.

I to Principafgørelser fra 2010 fik det betydning, om vikarer, som var ansat i en dansk virksomhed, og som udførte arbejde i et andet EU/EØS land, havde fået denne særlige attest.

Attest om bibeholdelse af dansk social sikring

I den ene sag var der tale om en dansk vikar ansat i et dansk vikarbureau. Hun kom til skade under arbejde på en norsk arbejdsplads. Ankestyrelsen vurderede i denne sag, at vikaren var omfattet af den danske arbejdsskadelov, selvom skaden opstod under arbejde i Norge.

Vi lagde vægt på, at tilskadekomne var ansat i og aflønnet af det danske vikarbureau, som også sørgede for kontrakt og sikkerhed.

Vi lagde desuden særlig vægt på, at der var indhentet en attest, hvor Sikringsstyrelsen (nu Pensionsstyrelsen) havde attesteret, at tilskadekomne var omfattet af social sikring i Danmark under udstationeringen i Norge.

[Læs Principafgørelse 184-10 >>](#)

Vikar havde ikke søgt om dansk social sikring

I den anden sag var der også tale om en vikar ansat i et dansk vikarbureau. Hun var på skadestidspunktet udsendt til arbejde i Island. Vikaren fik udbetalt løn af det danske vikarbureau, og det fremgik af ansættelseskontrakten, at tilskadekomne var fuldt arbejdsskadeforsikret under ansættelsen.

Ankestyrelsen vurderede i denne sag, at tilskadekomne ikke var omfattet af den danske arbejdsskadelov. Vi lagde vægt på, at vikaren ikke havde ansøgt om at beholde sikringsretten i Danmark under sin udsendelse til Island. Derimod havde tilskadekomne ansøgt om fritagelse for at betale Arbejdsmarkedsbidrag, og Pensionsstyrelsen havde i den forbindelse skrevet, at vikaren derfor ikke var omfattet af dansk lovgivning om social sikring under udstationeringen.

Det blev også slået fast, at Arbejdsskadelovens regler ikke kan fraviges med en aftale eller kontrakt mellem arbejdstageren og arbejdsgiveren.

[Læs Principafgørelse 185-10 >>](#)

Arbejde i flere medlemsstater

I en Principafgørelse fra 2010 har Ankestyrelsen taget stilling til, hvilket lands lovgivning om social sikring der skal anvendes for en arbejdstager, som udførte arbejde i flere medlemsstater.

Der var tale om en tysk statsborger, bosat i Tyskland, som var ansat som eksportchauffør ved en dansk arbejdsgiver. Han kom til skade i Belgien i forbindelse med sit arbejde. Han udførte alene arbejde i Tyskland 15 procent af arbejdstiden.

Ifølge EU-forordningen er man omfattet af lovgivningen om social sikring i det land, hvor man bor, hvis man udfører arbejde i to eller flere medlemslande, og hvis man hovedsageligt udfører arbejde i sit bopælsland. Hvis man ikke hovedsageligt arbejder i sit bopælsland, er man omfattet af lovgivningen i det land, hvor arbejdsgiveren har sit hjemsted.

Ankestyrelsen fastslog, at transportarbejderen var omfattet af dansk lovgivning om social sikring, fordi chaufføren ikke hovedsageligt udførte arbejde i sit bopælsland, Tyskland. Det var derfor afgørende, at arbejdsgiveren var dansk.

[Læs Principafgørelse 47-10 >>](#)

Højesteret har i 2003 afsagt dom i en sag om en langturschauffør. Han kørte for sin arbejdsgiver i Danmark til Italien, og blev overfaldet i arbejdstiden. Vi vurderede, at chaufføren var omfattet af den danske lovgivning, men at skaden ikke skyldtes arbejdet eller de forhold, hvorunder det blev udført. Højesteret var enig i, at den danske lov fandt anvendelse.

Læs Principafgørelse U-6-03, hvor vi har anerkendt en skade, der indtraf under en rejse til leverandører og fabrikker i Fjernøsten. Rejsen var arrangeret og styret af den danske arbejdsgiver. >>

Læs Principafgørelse U-5-03, hvor vi har anerkendt en skade, der indtraf under en teambuilding, der var arrangeret og betalt af den danske arbejdsgiver. Der var tale om en skibsrejse i skandinavisk farvand. >>

Arbejde i udlandet tæller med

Når en erhvervssygdom skal anerkendes, ser vi på den samlede arbejdsmæssige belastning over en periode. Der er ofte krav om, at en arbejdsmæssig påvirkning skal have fundet sted over en længere årrække.

Som borger i EU har vi ret til at tage arbejde eller etablere virksomhed i andre EU-lande. Det betyder, at vi gennem et arbejdsliv kan have haft arbejde i flere forskellige lande. Der er derfor i EU-forordningen indlagt et princip om ligebehandling og sammenlægning. Det betyder, at perioder med arbejde i andre EU-lande end Danmark skal indgå ved vurderingen af den samlede arbejdsmæssige belastning.

Fisker havde arbejdet for både danske og engelske rederier

I en principiel sag fra 2011 blev princippet om ligebehandling og sammenlægning understreget. Sagen handlede om en fisker, der havde anmeldt slidgigt i begge hofter som erhvervssygdom. Efter Ankestyrelsens praksis skal man have været udsat for hoftbelastende løftearbejde i mindst 15 år for at få anerkendt sygdommen som erhvervssygdom.

Fiskeren havde hovedsageligt arbejdet i Danmark, men var i en periode bosat i England, hvor han var ansat ved engelske rederier.

Ankestyrelsen fastslog i denne sag, at den arbejdsmæssige belastning, som arbejdstageren var udsat for i et andet EU-land, skal inddrages i vurderingen af den samlede arbejdsmæssige udsættelse. Derfor skulle fiskerens arbejde i England lægges sammen med perioderne, hvor han arbejdede i Danmark også indgå i vurderingen.

Læs Principafgørelse 200-11 >>

De EU-retlige regler

Et af EU's bærende principper er den frie bevægelighed af arbejdskraft på tværs af landegrænser. Allerede i 1971 blev der udstedt regler om vandrende arbejdstagere og deres retsstilling. Det skete ved en forordning, som gælder direkte i hvert medlemsland i EU. Den aktuelle forordning er nr. 883 fra 2004. Forordningen gælder for alle lande i EU samt EØS.

Formålet med forordningen er at sikre, at personer, der flytter bopæl eller beskæftigelse inden for EU, ikke mister sociale rettigheder.

EU/EØS-landene er:

Belgien, Bulgarien, Cypern (den græske del), Danmark, Estland, Finland, Frankrig, Grækenland, Nederlandene, Irland, Island, Italien, Letland, Liechtenstein, Litauen, Luxembourg, Malta, Norge, Polen, Portugal, Rumænien, Slovakiet, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tjekkiet, Tyskland, Ungarn og Østrig.

Schweiz har en gensidig aftale med disse lande.

Kom og bliv gift i København

Danmark er det første land i verden, der indførte registreret partnerskab. 23 år senere kan to personer af samme køn indgå ægteskab på samme måde som personer af forskelligt køn. Men er det rigtigt, at København er Nordens mest romantiske by, og hvordan har udviklingen været i andre lande i Europa?

Af specialkonsulent Merethe Johansen, Ankestyrelsen

Europæisk udvikling

Som det første land i verden indførte Danmark i 1989 muligheden for, at personer af samme køn kunne indgå registreret partnerskab med retsvirkninger, der i vidt omfang svarede til retsvirkningerne af ægteskab.

I flere europæiske lande har udviklingen ført til, at par af samme køn kan indgå ægteskab. I lande som eksempelvis Belgien, Holland, Island og Sverige kan par af samme køn indgå ægteskab på samme måde som par af forskelligt køn. Mens man i Norge, Portugal og Spanien kan indgå ægteskab borgerligt, men ikke kirkeligt. I andre europæiske lande har par af samme køn fået mulighed for at indgå registreret partnerskab. Dette gælder eksempelvis Finland, Storbritannien, Tjekkiet og Tyskland.

Fra den 15. juni 2012 kan par af samme køn indgå ægteskab i Danmark og kalde sig for ægtefæller - ligesom par af forskelligt køn.

Nordens mest romantiske by

Mange udlændinge vælger at komme til Danmark for at indgå ægteskab. Den Norske Kirke i København markedsfører endda København som Nordens mest romantiske by.

For personer, der bor udenfor Danmark, betyder den nye mulighed, at par af samme køn kan komme til Danmark og blive gift, hvis de opfylder betingelserne for at indgå ægteskab her i landet. Der gælder ikke længere krav om særlig tilknytning til Danmark, som der gjorde, hvis man som udlænding ønskede at indgå registreret partnerskab før den 15. juni 2012.

Fra partnerskab til ægteskab

Med den nye lov kan man ikke længere indgå registreret partnerskab i Danmark. For de par, som allerede har indgået registreret partnerskab, gælder loven dog fortsat. Disse par kan få omdannet deres partnerskab til et ægteskab. Parret skal blot sammen henvende sig til den kommune, hvor partnerskabet er registreret.

Retsvirkningerne af et ægteskab mellem to personer af samme køn er indtil videre de samme som retsvirkningerne af et registreret partnerskab. Dette betyder i praksis, at bl.a. børnelovens regler om faderskab ikke gælder i forhold til børn, der bliver født i et ægteskab mellem to personer af samme køn.

Se lovforslagets vej til lov og folketingsmedlemmernes debat om spørgsmålet på Folketingets hjemmeside www.ft.dk >>

International ligebehandling

Ligebehandlingsnævnet har som medlem af EQUINET – et europæisk netværk for ligebehandlingsorganer – deltaget i en arbejdsgruppe, som i 2011 har undersøgt spørgsmålet om diskrimination på grund af tro og religion. I Danmark har vi endnu kun set få sager af denne type, mens andre lande i netværket har stor erfaring med disse sager.

Af fuldmægtig Ellen Bleeg, Ankestyrelsen

Afgørelser med EU-retten for øje

Ligebehandlingsnævnet har et meget internationalt afsæt. De love, der danner grundlag for nævnets afgørelser, er nemlig alle baseret på EU-direktiver.

Nævnets fortolkning af de nationale love om forskelsbehandling sker derfor i samspil med EU-retten, og det er vigtigt, at nævnets sekretariat i det daglige arbejde har det EU-retlige aspekt for øje.

Det har derfor også høj prioritet for Ligebehandlingsnævnet at deltage i både formelle og mere uformelle samarbejder med andre europæiske og nordiske ligebehandlingsorganer om fortolkning og forståelse af EU-direktiverne.

EU-faglig ekspertise i Ligebehandlingsnævnet

Alle nævnsmedlemmerne er jurister og eksperter i arbejdsret og EU-ret.

EQUINET – et netværk af ligebehandlingsorganer

Ligebehandlingsnævnets primære internationale fokus er medlemskabet af EQUINET - et europæisk netværk af 37 ligebehandlingsorganer fra 30 lande.

Sekretariatet for Ligebehandlingsnævnet deltager en arbejdsgruppe, der har fokus på den juridiske fortolkning af ligebehandlingsdirektiverne. Gruppen består af cirka 20 ligebehandlingsorganer fra alle dele af Europa og mødes to gange årligt for at diskutere konkrete sager.

[Læs resultaterne af gruppens arbejde på EQUINET's hjemmeside >>](#)

Analyse af religionsfrihed og diskriminationsforbud

Som noget nyt har arbejdsgruppen i 2011 undersøgt spørgsmålet om tro og religion i forhold til ligebehandlingsdirektiverne og artikel 9 i den europæiske menneskerettighedskonvention. Analysen tog udgangspunkt i konkrete sager fra de forskellige medlemslande for at se nærmere på, hvordan direktiverne og den nationale lovgivning anvendes i praksis.

Ligebehandlingsnævnet følger også med i det arbejde, der bliver udført af det europæiske Fundamental Rights Agency. I dette forum er der fokus på menneskerettigheder og ligebehandling, som i høj grad har relevans for nævnets arbejde.

En indskrænkende fortolkning

Ifølge EU's beskæftigelsesdirektiv er forbudet mod diskrimination på grund af religion begrænset til arbejdsmarkedet og visse dele af det videregående uddannelsessystem med relation til ansættelsessituationen. I Danmark er beskyttelsen derfor også begrænset til disse områder, mens mange andre europæiske lande har gennemført en beskyttelse indenfor områder som varer og tjenesteydelser, det offentlige rum og hele uddannelsessystemet.

Sager fra de forskellige europæiske lande viser, at de nationale ligebehandlingsorganer er enige om, at retten til religionsfrihed på arbejdspladsen og forbudet mod diskrimination skal fortolkes indskrænkende. Beklædningspolitikker på arbejdspladserne, ønsket om at forblive neutral (sekulær) og den praktiske tilrettelæggelse af arbejdet kan altså være lovlige hensyn i forhold til spørgsmålet om diskrimination på grund af religion – også selvom det begrænser retten til religionsfrihed efter den europæiske menneskerettighedskonvention.

I Danmark har vi endnu kun set ganske få sager om diskrimination på grund af religion. Andre lande har en meget længere historie med denne type af sager og kan derfor i langt højere grad bidrage med deres erfaringer indenfor et område, der endnu er forholdsvis nyt her i Danmark.

Fakta om EQUINET

- Et europæisk netværk af 37 ligebehandlingsorganer fra 30 lande.
- Til at bistå sig har EQUINET et sekretariat med cirka fem medarbejdere, der har base i Bruxelles.
- Primært finansieret af EU-kommissionen.
- Aktiviteter i form af undervisning og tematiske arbejdsgrupper.

Den årlige ordinære generalforsamling består af alle medlemmerne af EQUINET og fungerer som det øverst besluttende organ. En valgt bestyrelse har ansvaret for den overordnede strategiske ledelse af netværket.

Sag fra Tjekkiet om afskedigelse af to søstre fra syvendedagsadventist samfundet

2 søstre havde arbejdet for socialforsorgen siden 1991. I forbindelse med ansættelsen havde de aftalt med arbejdsgiveren, at de ikke skulle arbejde om lørdagen på grund af deres religion. De tilbød i stedet at arbejde om søndagen. I juli 2010 ændrede arbejdsgiver jobbeskrivelsen for de to søstre, så de nu også skulle arbejde om lørdagen. Arbejdsgiveren henviste til, at de øvrige medarbejdere følte sig forfordelt i forhold til søstrene. Søstrene mente, at det var udtryk for diskrimination på grund af deres religion.

Det tjekkiske ligebehandlingsorgan fandt imidlertid ikke, at der ikke var tale om forskelsbehandling. Den ændrede jobbeskrivelse var ikke begrundet i søstrenes religion, ligesom afskedigelsen var begrundet i deres gentagne fravær og ikke deres religion. Den ændrede jobbeskrivelse var godt nok til ulempe for søstrene, men blev dog anset for at være hensigtsmæssige ud fra formålet om at sikre en effektiv drift af stedet.

Sag fra Storbritannien om afskedigelse af muslimsk hjælpelærer

En muslimsk kvinde arbejdede som hjælpelærer på en skole, og hun ønskede at dække hele sit ansigt med et slør af religiøse årsager. Hun blev suspenderet fra arbejdet, da hun nægtede at tage sløret af.

Arbejdtribunalet fandt, at beslutningen om at suspendere klageren kunne være indirekte diskriminerende, da kravet om at vise ansigtet især kunne ramme muslimske kvinder. Tribunalet fandt dog også, at der var tale om et hensigtsmæssigt formål med skolens beslutning, da der måtte tages højde for hensynet til at kunne tilbyde børnene den bedste undervisning. Her var det nødvendigt for dem, at kunne se klagerens mund. Det ville være svært for børnene at forstå klageren, hvis de ikke kunne se hendes ansigtsbevægelser og kropssprog.

Sag fra Sverige om afskedigelse af muslimsk medarbejder

En mandlig muslim havde anlagt fuldskæg af religiøse årsager. I forbindelse med en jobsamtale fik han besked om, at virksomheden ikke tillod, at deres medarbejdere havde fuldskæg. Manden fik jobbet og fik besked om, at han skulle barbere skægget af. Manden nægtede dette og blev afskediget. Han mente, at han var blevet forskelsbehandlet og klagede over virksomheden.

Det svenske ligebehandlingsorgan fandt, at der var tale om indirekte forskelsbehandling. Arbejdsgiveren anvendte interne retningslinjer, der umiddelbart gav indtryk af at være neutrale, men som rent faktisk diskriminerede de mandlige muslimske medarbejdere. Parterne indgik et forlig, og klageren fik en godtgørelse på 75.000 svenske kroner.

Sag fra Belgien om afskedigelse af muslimsk receptionist

En kvindelig muslim startede i 2003 med at arbejde som receptionist for et privat selskab. I 2006 oplyste hun arbejdsgiveren om, at hun havde intention om at begynde at gå med tørklæde. Arbejdsgiveren oplyste hende om, at det var i strid med deres beklædningspolitik for receptionister og den beskrevne neutralitet, som selskabet forfulgte. Hun mente, at det var udtryk for diskrimination og i strid med religionsfriheden og klagede til arbejdstribunalet.

Arbejdtribunalet frifandt arbejdsgiveren. Klageren blev ikke afskediget på grund af, at hun var muslim, men fordi hun nægtede at følge den neutralitet, som selskabet ønskede at følge. Der var derfor ikke tale om direkte diskrimination.

Religiøse symboler i forbindelse med påklædningen udgør også kun en begrænset del af religionsudøvelsen. Det forhold, at en arbejdsgiver i arbejdstiden stiller krav om neutral påklædning og eventuelt uniformering påvirker ikke retten til at udøve religion. Den kvindelige klager blev derfor ikke behandlet anderledes end de andre medarbejdere, da alle medarbejdere var forpligtede til at følge beklædningsreglementet.

[Læs rapporten om religionsfrihed på EQUINETs hjemmeside >>](#)

Arbejdsskader fra Grønland og Færøerne

Ankestyrelsen behandler ca. 100 sager om arbejdsskader, der er sket i Grønland og på Færøerne årligt. Sagerne adskiller sig væsentligt fra de danske arbejdsskadesager. Det skyldes blandt andet de lokale og geografiske forhold, der kan give problemer med at overholde frister og udbredelse af kendskabet til arbejdsskadelovgivning.

Af fuldmægtige Elsebeth Balslev-Clausen og Charlotte Siig Niclasen, Ankestyrelsen

Geografien udfordrer arbejdsskadelovgivningen

Grønland har geografiske udfordringer, der medfører, at det er svært at få udbredt kendskab til arbejdsskadelovgivningen. Det gælder blandt andet kendskab til reglerne om, hvordan man anmelder en arbejdsskade.

Mangel på læger og Internet

I Grønland er der mange, der bor i små bygder, hvor der ikke er sygeplejersker, læger eller lignende, der kan rådgive om arbejdsskadelovgivningen. Der er heller ikke nødvendigvis adgang til Internettet, hvor en eventuel tilskadekommet selv kan søge informationer om sine muligheder. Den manglende lægekontakt kan også medføre, at omfanget af en skade, og årsagssammenhængen mellem skaden og arbejdet, ikke bliver vurderet og anmeldt.

Kampagner fra Center for Arbejdsskader

I Grønland arbejdes der meget på at udbrede kendskabet til arbejdsskadelovgivningen. Center for Arbejdsskader, der behandler de grønlandske arbejdsskadesager i første instans, har bl.a. ført kampagner i radioen. Centret er desuden taget på opsøgende arbejde i bygderne og vejleder generelt om reglerne. Herudover har de i samarbejde med en lægekonsulent besigtiget fabrikker i bygderne, hvor de har foretaget undersøgelser af arbejdsforholdene og vejledt om muligheden for anmeldelse af eventuelle erhvervssygdomme.

Grønlandsk "fanger- og fisker samfund"

Grønland er et fanger- og fisker samfund, og en stor del af arbejdsskaderne sker derfor indenfor disse erhverv. Der er en stor overvægt af skader på hænder og fødder. Vi ser dog også sager om fx indeklimaproblemer og psykiske sygdomme. Herudover er der mange sager om dispensation fra anmeldelsesfristen, da kendskabet til reglerne ikke er så udbredt i Grønland som i Danmark.

Når vi behandler grønlandske arbejdsskadesager er det nødvendigt at være særligt opmærksom på de lokale forhold og tage forbehold for dette, når vi vurderer sagen og oplysningsgrundlaget.

Vanskeligt at adskille arbejde og privatliv

De psykiske sygdomme skiller sig ud fra de danske, da befolkningen i de små bygder kender hinanden indgående. Det kan derfor være vanskeligt at adskille arbejde og privatliv. Det kan medføre problemer ved vurderingen af belastningen ved de psykiske sygdomme, da en belastning, der er sket uden for arbejdstiden, meget vel kan have relation til arbejdet.

Manglede dokumentation

På grund af de geografiske forhold kan det være svært at få tilstrækkelige lægelige og sociale oplysninger til brug for vurderingen af sagen. Ofte er der ikke en læge i bygden, og så er det kun den tilskadekomnes egne oplysninger om skaden og generne. Det medfører også, at der ikke er dokumentation for, at skaden er sket i forbindelse med arbejdet. For at få en lægelig vurdering kan det derfor være nødvendigt, at den tilskadekomne rejser til Nuuk eller en anden større by i Grønland, og i enkelte tilfælde til Danmark, for at få foretaget en vurdering af speciallæger. Udgifterne bliver betalt af forsikringselskabet.

Sociale oplysninger i form af kommunale akter eksisterer ikke i samme omfang som i Danmark. I bygderne er der heller ikke mulighed for fx arbejdsprøvning og omskoling. Derfor får den tilskadekomne i nogle tilfælde førtidspension alene på baggrund af hans eller hendes egne oplysninger.

Den grønlandske arbejdsskadelovgivning

Center for Arbejdsskader, som pr. 1. januar 2011 er en grønlandsk afdeling, der hører under Arbejdsskadestyrelsen, træffer afgørelse som første instans.

Sagerne behandles efter diverse anordninger afhængig af skades-/anmeldelsestidspunktet.

Pr. 1. januar 2011 kom der en arbejdsskadelov for Grønland, som afspejler den danske lov, men tager forbehold for grønlandske forhold. Loven indeholder en særlig forsikringsordning for fiskere, fangere og fåreholdere

Ansvar for arbejdsskaderne i Grønland er overgået til Arbejdsskadestyrelsen pr. 1. januar 2011, da Det grønlandske selvstyre ikke ønskede at administrere den nye arbejdsskadelov. Det grønlandske selvstyre kan på ethvert tidspunkt hjemtage ordningen.

Arbejdsskader ved fiskeri og fåreavl

På Færøerne er der tradition for at arbejde indenfor fiskeri, ved landbrug og med fåreavl. Størstedelen af arbejdsskadesagerne handler derfor om skader indenfor disse erhverv. Vi ser oftest sager om følger efter ulykkestilfælde, men kun et begrænset antal sager om anerkendelse, da der sjældent er tvivl om årsagssammenhængen mellem hændelsen og selve skaden.

Den færøske arbejdsskadelovgivning

Det er Færøernes Ulykkesforsikringsråd, der behandler sagerne i første instans. Formanden er dommeren på Færøerne, som på Færøerne hedder sorenskriveren. Herudover består Ulykkesforsikringsrådet af 4 medlemmer, som udpeges for en fireårig periode. En skal være uddannet læge.

Skader sket før den 1. januar 2010 bliver afgjort efter Anordning nr. 389 af 15. november 1966 om forsikring mod følger af ulykkestilfælde. Pr. 1. januar 2010 er anordningen blevet afløst af en ny lov, Lagtingslov nr. 67 af 25. maj 2009 om forsikring mod følger af arbejdsskade.

Den nye lov har været længe ventet, da der har været en vis utilfredshed med det lave erstatningsniveau efter anordningen. Det skulle der være råd på nu.

Vejrmæssige udfordringer – storm og høj søgang

Vi ser mange skader på ryg, skuldre og knæ, som er opstået ved fald eller ved håndtering af tunge byrder. På grund af det hårde vejr på Færøerne med storm og høj søgang skyldes mange skader også, at den tilskadekomne er blevet ramt på kroppen af tunge genstande. Inden for fiskeindustrien er det ofte skader i form af snitskader i fingre og hånd. Vi ser derimod ikke mange psykiske skader.

Sager om erhvervssygdomme vil formentlig stige

Vi har indtil nu kun behandlet få sager om erhvervssygdomme. Dem vil vi formentlig se flere af fremover, da den nye lagtingslov om arbejdsskadeforsikring anvender en mere detaljeret fortegnelse over erhvervssygdomme. Disse skader kunne ikke anerkendes som erhvervssygdomme efter den gamle anordning.

Opkrævning og inddrivelse af bidrag på tværs af landegrænser

Danmark deltager i et internationalt samarbejde om opkrævning og inddrivelse af børnebidrag og ægtefællebidrag på tværs af landegrænserne. Det internationale samarbejde betyder, at der er hjælp at hente, hvis fx ens tidligere ægtefælle flytter til Tyskland og ophører med at betale børnebidrag.

Af fuldmægtig Julie Sinkbæk Juuel, Ankestyrelsen

Hvornår kan danske myndigheder opkræve et bidrag

Ankestyrelsens Familieretsafdeling varetager reglerne om opkrævning af bidrag og er centralmyndighed i forhold til de internationale aftaler om opkrævning og inddrivelse af bidrag, som Danmark deltager i. Familieret besvarer spørgsmål fra de myndigheder, der behandler konkrete sager om opkrævning af bidrag.

Danske myndigheder kan hjælpe med at opkræve og inddrive bidrag fra en bidragsbetaler i Danmark til en bidragsmodtager, der bor i udlandet. Tilsvarende kan SKAT Syddanmark bede udenlandske myndigheder om at hjælpe med at opkræve og inddrive bidrag til bidragsmodtagere, der bor i Danmark.

Betingelser for at opkræve bidrag

Danske myndigheder kan opkræve, hvis:

- bidraget er fastsat i en dansk aftale eller afgørelse, eller
- bidraget er fastsat i en afgørelse truffet i et land, som deltager i en af de samme konventioner mv. om bidrag som Danmark.

Det er også en betingelse for opkrævning, at enten:

- bidragsmodtageren bor i Danmark, eller
- der kan foretages inddrivelse i Danmark, fordi bidragsbetaleren bor her, har aktiver eller får udbetalt løn her.

Når en dansk bidragssag bliver international

I dette eksempel har statsforvaltningen truffet afgørelse om, at den ene forælder - bidragsbetaler - skal betale børnebidrag. Bidragsbetaler stopper med at betale børnebidrag og flytter til Tyskland. Den anden forælder - bidragsmodtager - kan bede danske myndigheder om at opkræve bidraget.

Fra 1. oktober er det Udbetaling Danmark, der opkræver bidraget hos bidragsbetaleren i Tyskland. Betaler bidragsbetaleren fortsat ikke bidraget, overdrager Udbetaling Danmark sagen til SKAT til inddrivelse.

Det er SKAT Syddanmark - International Inddrivelse, der formidler anmodninger om inddrivelse af bidrag til udlandet. Da Danmark samarbejder med Tyskland gennem

underholdspligtforordningen om inddrivelse af bidrag, kan SKAT Syddanmark sende en anmodning om inddrivelse af bidraget til de tyske myndigheder.

Opkrævning efter en udenlandsk afgørelse

I dette eksempel bor bidragsmodtager i Tyskland og har en tysk bidragsafgørelse fra 2010. Bidragsbetaler har hidtil boet i Tyskland og har betalt bidraget, men er nu flyttet til Danmark og er stoppet med at betale bidrag.

Via den tyske centralmyndighed sender bidragsmodtager en anmodning efter underholdspligtforordningen til Danmark om opkrævning og inddrivelse af bidraget. Statsforvaltningen Syddanmark træffer afgørelse om, at den tyske afgørelse er fuldbyrdelig (kan inddrives) i Danmark. Når ankefristen er udløbet, sender statsforvaltningen sagen til SKAT Syddanmark til opkrævning og inddrivelse.

Hvilke myndigheder kan opkræve bidrag?

Sager om opkrævning af bidrag efter en dansk afgørelse er hidtil blevet behandlet af kommunerne, der har opkrævet bidraget hos bidragsbetaler og taget stilling til dennes eventuelle indsigelser.

Pr. 1. oktober 2012 overtager Udbetaling Danmark kommunernes opgaver på familiedyelsesområdet. Det gælder også opkrævning af danske bidrag.

Hvis en bidragsbetaler i Danmark ikke betaler bidrag efter en afgørelse fra et land, som Danmark samarbejder med, kan bidragsmodtager bede om opkrævning af bidraget. Det er SKAT Syddanmark, der opkræver bidraget.

I visse tilfælde forudsætter opkrævning og inddrivelse i Danmark, at den udenlandske afgørelse anerkendes i Danmark. Statsforvaltningen Syddanmark behandler disse sager. Ankestyrelsens Familieretsafdeling er klageinstans for statsforvaltningens afgørelser.

Gennem underholdspligtforordningen og forskellige konventioner deltager Danmark i et samarbejde med bl.a. de nordiske lande og EU-medlemslandene om inddrivelse af bidrag. Se flere oplysninger om, hvilke lande Danmark samarbejder med >>

Læs mere om de forskellige procedurer for opkrævning og inddrivelse af bidrag >>

Ret til ophold og ydelse – i et EU perspektiv

Hvilke konsekvenser har det, når man bor i Danmark, men arbejder i et andet land? Og hvilke ydelser har man ret til, hvis man flytter fra Strasbourg til Slagelse? Ankestyrelsen har gennem tiderne offentliggjort en række Principafgørelser om retten til ophold og ydelse i EU og EØS. I 2009 offentliggjorde vi en oversigt over vores afgørelser. Nu følger vi op med en oversigt over 18 afgørelser fra 2009-2012 på EU og EØS-området.

Af Beskæftigelse, Ankestyrelsen

Oversigt over praksis på området

Myndighederne skal inddrage relevante EU og EØS-regler, når der bliver truffet afgørelse. Derfor træffer Ankestyrelsen også afgørelser, som fortolker anvendelsen af disse regler. Siden 2009 har vi offentliggjort 18 Principafgørelser om retten til ophold eller ydelse ved arbejde i EU eller EØS. Der er fx afgørelser om hjemvendte danskere, der ikke kan få kontanthjælp, da de ikke har arbejdstagerstatus, eller om retten til at tage sin pension med til asiatiske himmelstrøg.

I oversigten har vi placeret Principafgørelserne efter overordnede emner. Du får også en oversigt over, hvordan Principafgørelserne er knyttet til de enkelte ydelser. I oversigten omtaler vi kun Principafgørelserne summarisk. Hvis du vil have flere oplysninger og læse begrundelsen for afgørelserne, kan du finde dem i Ankestyrelsens database for Principafgørelser på vores hjemmeside.

Overordnede emner i praksis på området

- Bopæl i Danmark, men beskæftiget i et andet land
- Tilflyttet Danmark – medregning af perioder fra andre lande
- Bopæl/ophold uden for Danmark – ret til danske sikringsydelser
- Bopæl i et andet land – ret til danske sociale ydelser

[Se oversigten over Principafgørelser på området fra 2009-2012 >>](#)

[Oversigten supplerer artiklen om afgørelser fra før 2009 "Principafgørelser på EU/EØS-området" i Nyt fra Ankestyrelsen 2009 # 4 >>](#)

EU/EØS-retlige forordninger, der vedrører retten til ophold og ydelse

Forordning nr. 492/2011 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Unionen, der ophævede forordning nr. 1612/68 og trådte i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i Den Europæiske Unions Tidende, der skete den 27. maj 2011.

Forordning nr. 883/2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger, der ophævede forordning 1408/71 og trådte i kraft 1. maj 2011. Forordningen er ændret ved forordning nr. 988/2009. Forordning 1408/71 finder fortsat anvendelse i visse situationer, fordi Schweiz først er blevet omfattet af den ny forordning 1. april 2012, og Norge, Island og Liechtenstein først 1. juni 2012.

Ankesystemer og velfærd på tværs af landegrænser

Velfærdssystemer på tværs af lande er ikke ens, men der er meget at lære af hinanden. Ankestyrelsen deltager årligt i internationale møder, hvor vi udveksler erfaringer på velfærdsområdet med de andre lande. Emner er alt lige fra velfærdssystemer til konkrete problemstillinger.

Af direktionssekretær Nanna Nedergaard Grøndal, Ankestyrelsen

Inspiration om velfærd fra Norden

Et af de samarbejder, som Ankestyrelsen deltager i, er Nordisk Forsikringsdommermøde. Her mødes repræsentanter fra Danmark, Finland, Færøerne, Norge og Sverige årligt for at drøfte aktuelle og relevante emner fra velfærdsområdet i de enkelte lande. Formålet med mødet er at erfaringsudveksle og inspirere hinanden.

"Forsikringsdommer"

Forsikringsdommer er en samlet betegnelse for de nordiske, administrative klageinstanser af domstools lignende karakter, der beskæftiger sig med ankesager inden for det sociale- og beskæftigelsesretlige område.

Andre af Ankestyrelsens øvrige internationale relationer

- ISSA (International Social Security Association)
- Nordisk Socialdirektørmøde
- Nordisk Socialforsikringsmøde

Velfærd fra Amaliegade til Oslo

Det seneste nordiske forsikringsdommermøde foregik i Helsingfors medio 2012, hvor bl.a. Ankestyrelsens vicedirektør Jan Henriksen deltog. På mødet foretog de en grundig sammenligning af de nordiske landes ankesystemer på velfærdsområdet. Mødet tog især udgangspunkt i i opbygningen af Norges Trygderetten.

Mødet viste et tydeligt og interessant billede af Sverige og Finland, som har forvaltningsdomstole, mens Norge har et system, der i høj grad ligner vores. Grundtanken bag de enkelte landes valg af system og behandling af sagerne minder dog meget om hinanden. De nordiske lande har derfor en god baggrund for at videndele og inspirere hinanden. Og det næste møde er også allerede sat. I midten af 2013 vil Norge være vært for det næste nordiske forsikringsdommermøde. Så her vil Ankestyrelsen drage til Svalbard og høste mere international erfaring og inspiration.

"Efter årets møde i Finland kunne jeg tage hjem med et godt indblik i de nordiske landes ankesystemer. Viden om, hvordan vores nabolandes velfærdssystemer fungerer, er værdifuld, fordi erfaringerne fra de øvrige nordiske lande kan give et nyt perspektiv, når vi her i Danmark drøfter løsninger på konkrete socialpolitiske problemstillinger." Vicestyrelseschef Jan Henriksen, Ankestyrelsen

Kort Nyt fra Ankestyrelsen

Antallet af overnatninger på botilbud er steget

Nye tal fra Ankestyrelsen viser, at der i 2011 var 6.301 personer, som i kortere eller længere tid, tog ophold på et eller flere af landets 66 botilbud, efter servicelovens § 110. Dette er en lille stigning i forhold til året før.

Brugerne opholder sig i længere tid på botilbuddene

Fra 2007 til 2011 er den gennemsnitlige varighed af et ophold på et botilbud steget fra 41 til 55 døgn. Der er stor variation i antallet af overnatninger hos brugerne. 30 procent af opholdene i 2011 var af et døgnns varighed, mens fx 3 procent af brugerne opholdte sig på et botilbud hele året.

Hovedpart af brugerne er på overførselsindkomst

Hovedparten af brugerne på botilbuddene er mænd, ca. tre fjerdedele. Mændene var i gennemsnit 43 år og kvinderne 40 år. Hovedparten af brugere var enten på kontanthjælp eller på social pension.

Flere brugere lader sig indskrive på botilbud i hovedstaden

To ud af 3 brugere af botilbud i 2011 lod sig indskrive på et botilbud i storbykommuner inklusiv København og Frederiksberg. København og Frederiksberg tegnede sig alene for 15 procent af alle indskrivninger, hvilket er en stigning i forhold til tidligere.

Læs årsstatistikken 2011 om "Brugere af botilbud efter servicelovens § 110" på www.ast.dk >>

Nyeste Principafgørelser

Ankestyrelsen har i september udsendt Principafgørelse om blandt andet:

- Betaling for anonym kvindes ophold på krisecenter
- Tilskud til hjælpemidler til tillidsrepræsentant
- Mellemkommunal refusion vedrørende botilbud
- Mellemkommunal refusion ved intern flytning
- Afgørelser om kontanthjælp

Læs alle de nyeste Principafgørelser på www.ast.dk >>